

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ - ΕΙΣΗΓΗΣΗ του Προέδρου της Ε.Γ.Ε. Δρα ΔΗΜ. Α. ΚΙΣΚΥΡΑ

Κύριε Υπουργέ, Κυρίες και Κύριοι:

Η Ελληνική Γεωλογική Εταιρία (Ε.Γ.Ε.), που διοργάνωσε το Γεωλογικό αυτό Διήμερο είναι επιστημονικό Σωματείο, που λειτουργεί ανιδιοτελώς από το 1951 με σκοπό την έρευνα και γνώση του ελληνικού χώρου από γενική γεωλογική άποψη, την προαγωγή της γεωλογικής επιστήμης και των συναφών κλάδων, όπως και την διάδοση των πορισμάτων της σε ευρύτερο κύκλο Ελλήνων.

Η επικοινωνία της Ελλ. Γεωλ. Εταιρίας με το ευρύτερο κοινό παλιότερα γινόταν με διαλέξεις για γεωλογικά θέματα, συνήθως επίκαιρα, και με επιστημονικές εκδρομές σε μέρη με ιδιαίτερο γεωλογικό ενδιαφέρον, σε συνεργασία πάντοτε με εκδρομικά Σωματεία. Επίσης με επιστημονικές συνεδρίες για ανακοινώσεις των μελών της, που εξακολουθούν και σήμερα. Οι ανακοινώσεις αυτές έχουν δημοσιευτεί σε ειδικό επιστημονικό περιοδικό, το «Δελτίο της Ελληνικής Γεωλογικής Εταιρίας». Μέχρι το 1979 κυκλοφόρησαν 14 τόμοι με 291 επιστημονικές εργασίες, που αναφέρονται στην έρευνα και αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου της χώρας μας (μεταλλεύματα, λιγνίτες, πετρέλαια) στην αναζήτηση υπόγειου νερού για ύδρευση και άρδευση, σε σεισμολογικά προβλήματα (επικινδυνότητα εδαφών θεμελίωσης κλπ) επίσης σε θέματα τεχνικής γεωλογίας, γεωμορφολογίας και στρωματογραφίας.

Το περιοδικό της Ε.Γ.Ε. χάρη στις πρωτότυπες επιστημονικές εργασίες, που έχουν δημοσιευτεί με ευρεία περιληψη σε μία ξένη γλώσσα, κατάφερε ν' αναγνωριστεί διεθνώς. Έτσι, η Ε.Γ.Ε. δεν συμβάλλει μόνο στην προαγωγή της γεωλογικής επιστήμης στην Ελλάδα, αλλά και στην προβολή γενικότερα της Ελληνικής επιστήμης στο Εξωτερικό.

Δυστυχώς, για οικονομικούς λόγους, μόλις πριν λίγο, άρχισε η εκτύπωση των ανακοινώσεων τοι 1980 και είναι άγνωστο πότε θα πάρουν σειρά οι μελέτες και πραγματείες, που έχουν σταλεί από παλιότερα στην Εταιρία μας για δημοσίευση. Είναι κρίμα να παραμένουν οι εργασίες αυτές στα ντουλάπια και επιπλέον εθνικά επίσημα η τόσο μεγάλη καθυστέρηση της έκδοσης του διεθνώς αναγνωρισμένου περιοδικού της Εταιρίας μας. Και δεν είναι μόνον αυτό. Τα πρώτα χρόνια, που η Εταιρία μας είχε λίγα μέλη, κάπου 100-150, ένας μικρός τόμος το χρόνο επαρκούσε για τις ανακοινώσεις. Σήμερα τα μέλη ξεπέρασαν τα 600· πού θα δημοσιευτούν οι εργασίες τόσων γεωλόγων; Το πρόβλημα προβάλλεται πιο επιτακτικά για όσους διεκδικούν θέσεις στα Ανώτατα Πνευματικά Ιδρύματα, τα οποία θεωρούν ως υπολογίσιμες γεωλογικές εργασίες αυτές μόνον, που έχουν δημοσιευτεί σε ορισμένα περιοδικά, όπως τα Πρακτικά της Ακαδημίας Αθηνών, τα Ελληνικά Γεωλογικά Χρονικά, το Δελτίο της Ελληνικής Γεωλογικής Εταιρίας και τα αντίστοιχα ξένα περιοδικά. Πολλές φορές μάλιστα, τα ξένα επιστημονικά περιοδικά θεωρούνται ανώτερα από τα ελληνικά.

Είναι γνωστό, ότι τα σοβαρά ξένα επιστημονικά περιοδικά πριν δημοσιεύσουν μια εργασία την περνούν από κόσκινο, χρησιμοποιώντας για κριτές ειδικούς επιστήμονες. Η ορθή όμως κριτική των επιστημονικών εργασιών δεν εξαρτάται πάντοτε από το επιστημονικό κύρος των κριτών. Για μια ελληνική εργασία π.χ. στα Μαθηματικά, στη Φυσική και Χημεία θα βρεθούν πολλοί ικανοί στο εξωτερικό για να την κρίνουν όχι όμως και για μια γεωλογική. Πόσοι ξένοι γεωλόγοι γνωρίζουν καλά τη γεωλογία της ελληνικής Επαρχίας, Δήμου, Κοινότητας, χωριού ή τοποθεσίας, στην οποία αναφέρεται η εργασία; Έτσι η κρίση θα επηρεάζεται από τη θέση ή τις γνωριμίες του συγγραφέα. Εξάλλου πόσοι από μας θα λάβουν γγώση ότι μια ελληνική εργασία δημοσιεύτηκε σε ξένο περιοδικό; Αντίθετα, αν δημοσιευτεί σε ελληνικό περιοδικό θα την δουν σχεδόν όλοι, όσοι είναι σε θέση να την κρίνουν ορθά με βάση το περιεχόμενο. Έτσι, από την άποψη αυτή τα ελληνικά περιοδικά θα πρέπει να προτιμούνται έναντι και των πιο έγκυρων ξένων γεωλογικών. Με το θεσμό μάλιστα των ειδικών κριτών, που θα ισχύει σε λίγο για το Δελτίο της Ελληνικής Γεωλογικής Εταιρίας, το περιοδικό μας θα διατηρηθεί σε ανώτερη στάθμη, ενώ παράλληλα οι συγγραφείς — μέλη της θα προφυλαχτούν από τη δημοσίευση αδόκιμων εργασιών. Αυτό θα συμβάλλει στην καλύτερη ποιοτική εμφάνιση των γεωλογικών εργασιών όχι μόνον αυτών που προορίζονται για την Ελληνική Γεωλογική Εταιρία, αλλά και για τα διεθνή γεωλογικά συνέδρια. Στην τελευταία περίπτωση είναι απαραίτητη και η συμπαράσταση της Πολιτείας, ηθική και υλική, σε όσους κάνουν επιστημονικές ανακοινώσεις.

Το 1978, στο Συνέδριο για τον Ορυκτό πλούτο τονίστηκε ότι η Ελληνική πολιτεία από τη μια μεριά δαπανά πολλά εκατομμύρια για να γίνουν διεθνή συνέδρια στην Ελλάδα, ενώ από την άλλη τσιγκουνεύεται να δώσει μερικά χιλιάδικα στην Ελληνική Γεωλογική Εταιρία και στους έλληνες επιστήμονες για να παρουσιάσουν περισσότερες και αρτιότερες μελέτες, που θα αποτελούσαν και την καλύτερη προβολή της ελληνικής επιστήμης στο εξωτερικό. Τον ίδιο χρόνο έγινε, στην Αθήνα, Διεθνές Γεωλογικό συνέδριο, όπου ανακοινώθηκε εργασία, στην οποία αναφέρονται τα εξής: «Δυστυχώς η εργασία αυτή δεν μπόρεσε να προχωρήσει περισσότερο, γιατί παρουσιάστηκαν δυσκολίες για την εργαστηριακή έρευνα. Ελπίζουμε ότι οι συνθήκες για την έρευνα θα γίνουν αργότερα πιο ευνοϊκές για όλους». Από αυτά και τον τρόπο εμφάνισης των ελληνικών εργασιών στα διεθνή συνέδρια φαίνεται καθαρά ότι στην Ελλάδα δεν ενισχύεται η έρευνα όπως σε άλλες χώρες. Έτσι μπορούμε να βγάλουμε τα εξής χρήσιμα συμπεράσματα: Το ότι πολλοί έλληνες επιστήμονες μπόρεσαν να διαπρέψουν στο εξωτερικό οφείλεται στα μέσα και στις απαραίτητες διευκολύνσεις, που τους παρείχαν οι ξένες χώρες για την έρευνα. Αυτός είναι και ο κυριώτερος λόγος, που δεν θέλουν να ξαναγυρίσουν στην πατρίδα. Επάνοδος στην Ελλάδα θα σήμαινε για πολλούς διακοπή της έρευνας. Οι παταγώδεις αποτυχίες, που είχαν οι προσπάθειες για προσέλκυση των ελλήνων επιστημόνων του εξωτερικού, θα πρέπει να μας κάνουν πιο προσεκτικούς στα θέματα των επιστημόνων του εσωτερικού, αν θέλουμε να μη φύγουν οι καλοί.

Ευτυχώς υπάρχουν ελπίδες όχι μόνο να ξεφύγουμε από τη σημερινή τάση για υποβίβαση της στάθμης των ελληνικών πτυχίων, αλλά και ότι στο μέλλον θα παρουσιαστούν καλοί έλληνες επιστήμονες περισσότεροι από τους σημερινούς και

μάλιστα από εγχώρια παραγωγή και με τεράστια οικονομία συναλλάγματος. Ειδικότερα για τους γεωεπιστήμονες μπορούμε να πούμε, ότι τα υπάρχοντα σήμερα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα είναι σε θέση, αν λειτουργήσουν σαν Ενιαίο Σύνολο, να δώσουν στους νέους γεωλόγους όλα τα εφόδια για να συναγωνιστούν τους απόφοιτους των καλύτερων Πανεπιστημίων και Πολυτεχνείων του εξωτερικού και να διαπρέψουν διεθνώς.

Αυτό μπορεί να γίνει με την ελεύθερη επιμορφωτική διακίνηση φοιτητών και σπουδαστών. Ο φοιτητής του Γεωλογικού τμήματος π.χ. της Αθήνας να έχει το δικαίωμα, με βάση τη φοιτητική του ταυτότητα να παρακολουθήσει επίσημα μαθήματα και ασκήσεις γεωλογίας στο Μετσόβειο Πολυτεχνείο και Ανώτατη Γεωπονική Σχολή. Αν κάποιος θέλει να ειδικευθεί, π.χ. σε κλάδο της Τεκτονικής ή της Σεισμολογίας να μπορεί να παρακολουθήσει στο Πολυτεχνείο το μάθημα Αντοχή των υλικών και να εργαστεί στα σχετικά εργαστήρια, που θεωρούνται εφάμιλλα των καλύτερων του εξωτερικού. Έτσι θα πάρει ειδικές γνώσεις χωρίς να μεταβεί στο εξωτερικό: ο ίδιος θα μπορεί ακόμα να παρακολουθήσει μαθήματα και ασκήσεις στη Θεσσαλονίκη. Ο ενδιαφερόμενος για υδρογεωλογία θα έχει στη διάθεσή του επιπλέον το Παν/μιο της Πάτρας και την Πολυτεχνική Σχολή της Ξάνθης ή όπου αλλού υπάρχει κάτι το σχετικό. Φυσικά το ίδιο θα ισχύει και για τους φοιτητές και σπουδαστές των άλλων Παν/μίων και Πολυτεχνείων. Έτσι, οι πιθανότητες να γίνει ένας καλός γεωλόγος θα είναι πολύ μεγαλύτερες απ' ό,τι είναι σήμερα. Από κει και πέρα η ευθύνη θα είναι δική του, αν θα βγει πολύ καλός.

Όλα αυτά μπορούν να γίνουν πολύ εύκολα χωρίς καμιά ιδιαίτερη διαδικασία. Αρκεί ένα Προεδρικό Διάταγμα και συνεννόηση μεταξύ ενδιαφερόμενου φοιτητή και αρμόδιου καθηγητή.

Πρόκειται για σύστημα με επιτυχία στο εξωτερικό. Έχω προσωπική πείρα και επειδή ωφελήθηκα γι' αυτό νομίζω ότι είχα χρέος να μιλήσω με την ελπίδα ότι θα μπορούσε να συμβάλει στην καλύτερη μόρφωση και επιμόρφωση των μελλοντικών μας γεωλόγων και γενικότερα όλων των μελλοντικών επιστημόνων στην Ελλάδα.

Τελειώνοντας θα ήθελα να επιστήσω την προσοχή σας στα πρώτα επιτεύγματα του Α. Πανελλαδικού Γεωλογικού Διήμερου. Ήδη από τις περιλήψεις των εισηγήσεων γίνεται ευρύτερα γνωστό ότι υπάρχουν πολλά ενδιαφέροντα προβλήματα, που έχουν να επιλύσουν οι έλληνες γεωλόγοι και επιπλέον ότι μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά όχι μόνο στην αξιοποίηση των φυσικών πόρων και του ενεργειακού παράγοντα, αλλά και σε άλλους τομείς, που μπορούν να ανεβάσουν το βιοτικό επίπεδο του λαού σε πολιτισμένα πλαίσια. Θα πρέπει όμως να τονιστεί εδώ ιδιαίτερα, ότι η αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου μιας χώρας γίνεται καλύτερα με την μεγαλύτερη αξιοποίηση του επιστημονικού πλούτου, που διαθέτει.

Και τώρα θα πρέπει να ευχαριστήσω εκ μέρους του Δ.Σ. της Ε.Γ.Ε.:

- α. Τον αξιότιμο υπουργό Ενέργειας και Φυσικών Πόρων, που δέχτηκε να θέσει υπό την αιγίδα του το Α' Πανελλαδικό Γεωλογικό Διήμερο.
- β. Επίσης την Πρυτανεία του Πολυτεχνείου για τη διάθεση της αίθουσας αυτής για τις συνεδριάσεις.
- γ. Το ΙΓΜΕ για την δημοσίευση των περιλήψεων των εισηγήσεων.

δ. Την Οργανώτική Επιτροπή για τις φιλότιμες προσπάθειες που κατέβαλε για την επίτευξη του δύσκολου έργου, που ανέλαβε.

ε. Τους συνέδρους, που μετέχουν στο Διήμερο αυτό με εισηγήσεις και
στ. Όλους σας, που μας τιμήσατε με την παρουσία σας.